

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

В. М. Тертишник

Кримінальний **ПРОЦЕС УКРАЇНИ**

Особлива частина

Підручник

9-те видання

КИЇВ • АЛЕРТА • 2021

УДК 343.13(477)(075)

Т 35

Затверджено

*Міністерством освіти і науки України (лист №14/18.2-115).
Новітнє видання на основі змін в Конституції України 2016 року
та змін і доповнень КПК України станом на 1 лютого 2021 року.*

Рецензенти:

Шемиченко Ю. С. – академік НАН України, доктор юридичних наук, професор, директор Інституту держави і права НАН України;

Корнієнко М. В. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, лауреат державної премії України в галузі науки і техніки.

Тертишник В. М.

Т 35 Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник.
9-те вид., доповн. і перероб. Київ: Алерта, 2021. 438 с.

ISBN 978-617-566-670-8

Пропонований підручник являє собою унікальну працю – фундаментальний системний курс кримінально-процесуального права нового тисячоліття, підготовлений з урахуванням прецедентної практики Європейського суду з прав людини, сучасних законодавчих та інших нормативних актів станом на 1 лютого 2021 року.

У підручнику відповідно до програми курсу кримінально-процесуального права України з урахуванням змін до Конституції України 2016 та останніх законодавчих новел подано аналіз сучасного стану кримінально-процесуального законодавства, розглянуто актуальні проблеми кримінально-процесуальної науки.

Значної уваги надано розгляду питань верховенства права та інших принципів кримінального процесу, удосконалення статусу слідчих та детективів, процесуальної форми кримінального провадження, забезпечення недоторканності сфери приватного життя людини, проблем доказового права, провадження слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій, застосуванню домашнього арешту, заочного провадження, діяльності суду присяжних, інституту судових дебатов, проблем забезпечення справедливого правосуддя, реабілітації осіб, незаконно притягнутих до кримінальної відповідальності. Внесені пропозиції щодо удосконалення процесуального законодавства та практики його застосування.

Підручник є переможцем XI-го міжвузівського конкурсу «Кращі наукові, навчальні, навчально-методичні та художньо-публіцистичні видання» у номінації «підручники. Розрахований на студентів, магістрантів, слухачів і курсантів вищих юридичних навчальних закладів, що навчаються за спеціальністю «Право», «Міжнародне право» та «Правоохоронна діяльність». Він буде слушним помічником як тим, хто засвоює ази кримінально-процесуального права, так і тим, хто прагне до поглибленого вивчення кримінального процесу, аспірантам, докторантам, а також практичним працівникам правоохоронних та правозахисних органів, слідчим, детективам, суддям, адвокатам, прокурорам, судовим виконавцям і секретарям, іншим працівникам, які мають справу із застосуванням норм кримінально-процесуального права.

УДК 343.13(477)(075)

ISBN 978-617-566-670-8

© Тертишник В. М. , 2021,

© Видавництво «Алерта», 2021

ЗМІСТ

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

ГЛАВА 9.

ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ:

ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ, ФОРМИ ТА ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

§ 1. Поняття, форми та загальні положення досудового розслідування...	3
§ 2. Підслідність кримінальних проваджень.....	10
<i>Нормативні акти</i>	15
<i>Література</i>	17

ГЛАВА 10.

ПРАВНИЧА ДОПОМОГА ТА ЗАХИСТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

§ 1. Доктринальні питання правничої допомоги та захисту в кримінальному процесі.....	19
§ 2. Захист в кримінальному процесі.....	27
<i>Нормативні акти</i>	41
<i>Література</i>	43

ГЛАВА 11.

СЛІДЧІ ДІЇ

§ 1. Поняття і система слідчих дій	45
§ 2. Слідчий огляд	52
§ 3. Освідування	60
§ 4. Допит.....	63
§ 5. Пред'явлення для впізнання	80
§ 6. Обшук.....	86
§ 7. Слідчий експеримент.....	95
§ 8. Експертиза та отримання зразків для її проведення.....	100
§ 9. Негласні слідчі (розшукові) дії	110
§ 9.1. Система негласних слідчих (розшукових) дій та підстави і загальні умови їх провадження	110
§ 9.2. Накладення арешту, огляд і виїмка кореспонденції.....	116
§ 9.3. Спостереження та аудіо-, відеоконтроль особи і місця.....	119
§ 9.4. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.....	124

§ 9.5. Зняття інформації з електронних інформаційних систем	129
§ 9.6. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.....	134
§ 9.7. Моніторинг банківських рахунків	136
§ 9.8. Контроль за вчиненням злочину та інші пізнавальні заходи у сфері протидії злочинності	139
<i>Нормативні акти</i>	147
<i>Література</i>	149

ГЛАВА 12.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

§ 1. Поняття та підстави повідомлення про підозру.....	153
§ 2. Зміст та значення повідомлення про підозру	156
§ 3. Вручення письмового повідомлення про підозру.....	159
<i>Нормативні акти</i>	162
<i>Література</i>	163

ГЛАВА 13.

ЗУПИНЕННЯ ТА ЗАКІНЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ

§ 1. Зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного	165
§ 2. Закінчення досудового розслідування у формі закриття кримінального провадження та звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності	169
§ 3. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акта	185
<i>Нормативні акти</i>	190
<i>Література</i>	190

ГЛАВА 14.

ПІДСУДНІСТЬ ТА ПІДГОТОВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ

§ 1. Підсудність	192
§ 2. Підготовче провадження	194
<i>Нормативні акти</i>	197
<i>Література</i>	198

ГЛАВА 15.

СУДОВИЙ РОЗГЛЯД І ПОСТАНОВЛЕННЯ ВИРОКУ

§ 1. Судовий розгляд: сутність, завдання, значення і межі	199
§ 2. Підготовка до розгляду кримінальної справи	203
§ 3. Судовий розгляд. Судове слідство	206
§ 4. Судові дебати та останнє слово підсудного.....	222

§ 5. Вирок та звернення його до виконання	243
§ 6. Суд присяжних	254
<i>Нормативні акти</i>	262
<i>Література</i>	264

ГЛАВА 16. СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

§ 1. Апеляційне провадження	266
§ 2. Касаційне провадження	275
§ 3. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами	280
<i>Нормативні акти</i>	288
<i>Література</i>	289

ГЛАВА 17. ОСОБЛИВІ ФОРМИ, ПОРЯДКИ

І РЕЖИМИ ПРОВАДЖЕННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

§ 1. Провадження на підставі угод	291
§ 2. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення	299
§ 3. Провадження щодо кримінальних проступків	301
§ 4. Спеціальне досудове розслідування (in absentia)	311
§ 5. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції	314
§ 6. Особливості кримінального провадження щодо осіб зі статусом недоторканності, адвокатів та посадових осіб, щодо яких передбачений підвищений ступінь захисту	316
§ 7. Особливості провадження у справах про злочини неповнолітніх	321
§ 8. Особливості провадження по застосуванню примусових заходів медичного характеру	329
§ 9. Особливості розслідування та судового розгляду у провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю	336
§ 10. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні	338
<i>Нормативні акти</i>	340
<i>Література</i>	341

ГЛАВА 18. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

§ 1. Суть, зміст і значення стадії виконання судових рішень	343
§ 2. Звернення вироку до виконання та розв'язання інших питань у стадії виконання судових рішень.....	345
§ 3. Особливості процесуального порядку вирішення питань, пов'язаних з виконанням судових рішень	355
§ 4. Виконання рішень Європейського суду з прав людини	357
<i>Нормативні акти</i>	360
<i>Література</i>	361

ГЛАВА 19. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ПРАВОСУДДЯ

§ 1. Поняття, форми та правові засади міжнародного співробітництва у сфері правосуддя	362
§ 2. Взаємодопомога держав у сфері кримінального судочинства.....	368
§ 3. Екстрадиція.....	389
<i>Нормативні акти</i>	399
<i>Література</i>	402

ГЛАВА 20. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

§ 1. Основні історичні типи та загальна характеристика кримінального процесу зарубіжних країн	404
§ 2. Особливості кримінального процесу Франції, Німеччини, Росії та інших країн, в яких діє класична європейська форма правосуддя	407
§ 2.1. Кримінальний процес Франції.....	407
§ 2.2. Кримінальний процес Німеччини	411
§ 2.3. Суд присяжних та кримінальне судочинство в Росії	414
§ 3. Англосаксонська модель кримінального процесу	419
§ 3.1. Особливості кримінального процесу США.....	419
§ 3.2. Особливості кримінального процесу Англії.....	427
<i>Нормативні акти</i>	431
<i>Література</i>	432

Навчальне видання

В. М. Тertiшник

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНИ

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Підручник

9-те видання

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 01.02.2021 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 25,46.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25, 223-15-30; (099) 607-97-62.

E-mail: pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: www.alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002